

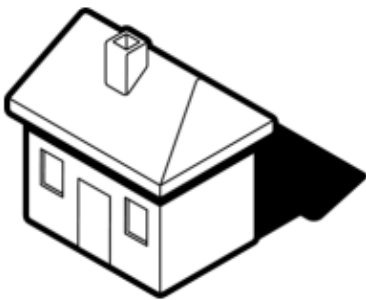
Mi cɛ jɔɔc I ci ret kɛ kut ran mi ca jɛk coronavirus (COVID-19)

Min bi lɛl

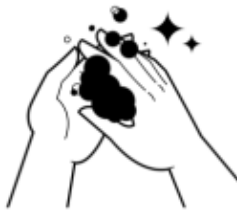
Mi cɛ jɔɔc I ci ret kɛ kut ran bi ca jek coronavirus (COVID-19).

Bi dhil nyuur dhɔru, kɛ guǎth ɛ ca rialikǎ I bi nyuur thɪnɔ kɛ nin dǎŋ 14, ti bi tok kǎ cǎŋ e jɔak ɛ nɛn jin guan ɛmɔ kɛ jɛ.

Kuɛn riǎǎt titi ɛ gɔa. Mi tee kɛ lǎǎr mi dɔŋ mi gɔɔr jin ɛ, cɔl coronavirus hotline kɛ **1800 675 398** (24 hours, 7 days a week). Mi gɔri yɔɔ ba ji luɔc thok, **(If you need a translator), tuany 0 kɛ cɔl 131 450.**

Bi dhil nyuur cǎŋ dhɔru

Lak tɛtku, kum thokdu mi gɔri yɔɔ bi kɛl kɛ bi thiam.

Nɔn ni rɔ kɛ ji dhɔaru kɛnɛ mǎthni ku.

Mi gɔri luǎk kǎ kiim, , cɔl kiim ɛn la wii kǎ je ni wɛn kɛ hotline

ɛ ŋa ci ret kɛ kut dɛ?

Coronavirus (COVID-19) dɔap kɛ jɛ kǎ nɛy ti, tin tɛɛ kɛ jɛ mi cɛ thiam kɛ mi ci kɛl ɛ tii guǎthkɛl yɛnɛ jɛ. Dɔap kɛ jɛ bǎ guǎth ti kɔŋ mi ci rɛt kɛ guǎth mi caa thiap ɛ raan bi tɛ kɛ, biɛ jɛk ɛ cɛɛ luɛŋ. Kɛ yɔɔ nɔ, ɛ jɛn ɛn lot kɛ, kɛ yɔɔ ba lar lar I jɔɔc I ci rɛt kut ran mi kǎp ɛ jɛn juɛy ɛmɛ. ɛ yɔɔ ba ji jɛk I ci rɛt kɛ kut guǎn juǎth, ci dit ni nɛy tin ciɛŋ yɛn kɛɛl. Dǎ raan a ɛ jɛk kǎ nɛy tin ti dhɔr kɛl yɛnɛ kɛ, tin lǎt kɛn kɛɛ kɛ jil, tin gɔr yɛn kɛɛl, tin nyuak yɛn guǎth ti kɔŋ kɛɛl kǎ dɔŋ jɛn bǎ cɛ kɔn ret kɛ kut ran mi caa kǎp ɛ coronavirus. The Department of Health and Human Services (DHHS) ŋǎc ɛ nɛy tin ci raan ret kɛ kut ran mi kǎp ɛ jɛn juɛy ɛmɛ.

ɛ ŋu bǎ rɔ kɛl kɔc rɛy wɛc kɛ rɛy nath kɛ jɛ mɔ?

Bi rɔ kɔc rɛy nɛni diaal, ci dhɔru kɛ guǎth ɛn ca ji tɔac thin bi bany piny ɛ ni mi wǎ ni jin duɛl wǎl kɛ mi tee kɛ mi ci ji kǎp kɛ pɛth..

Mi ca ji jëk I ci rët ke kut kuḡn juḡthm, bi dhil nyuur dhōru ke yōō thiḡk ε lōḡ I be ney ti kōḡ wā dōp. Duḡp en goa en bi gaḡ ji dhōaru keḡe ji thiekkādu diaal ε jen yōō bi nyuur cāḡ dhōru kā bia nōḡn ke rōdun kamni kum (physical distancing).

Bā rōdā kule wā koc (tōw) rey ḡukā?

Bi dhil bir ni guāth nyurādu en la tii thin ni wēn cet ke min tā dhōru, cu tee guāth mi dōḡ mi bile cuḡḡ thin emāni mi ci cop guāth en bi wā tee thin ke pek nini tin caa lar. Mi ci rō bi luāḡ ke yōō bi rōdu koc rey ji dhōaru, bi kumε ji gōr guāth mi bi wā ciēḡ thin ke ken pek nini tin gōr ke.

ε ḡa mi dee laḡ-lār?

Mi wā kumε ben kā ji ke yōō ca ji jëk I ci rët ke kut guān juḡth, bi ji dhōaru cu laḡ-lār keḡe ji maarādu. Biε laḡ ke bā en yōō cike rō bi koc rey neni tin kōḡ ε nimi ci ca ke jioḡ ε the Department of Health and Human Services. Biε ku tit ni rō ke dup tin ca lat en yōō la pāl ke juey coronavirus emε raar puḡnyini nath. ε ke lāt kā dup tin dee ji com keke kam en ti lipkā.

Bā rō gaḡ I di?

Bi dhil nyuur guāth ciēḡādu ε ni mi wā ni jin duel wal kie mi tee ke mi diit mi dōḡ mi ci ji pärikā.

- Nāni rōdu ke ney ti kōḡ, tēni duel mi dōḡ jin kārōadu.
- Moc kamdu ke naath ke 1.5 metres.
- Lat tētku, kā kum thokdu mi gōri kiel kie mi gōri thiam.
- Kum thokdu keḡe wumdu ke (mask) mi tii duel keel yeḡe ney kōkien.
- Mi tā yeḡ ke amām ni rēw (kie bathroom), ε ji kām ke kel ε la duḡdu jin kārōa.
- Cu kuak ciēḡ nyuak yeḡe ji ciēḡ tin kōḡ, cet ke min tā thāḡ, kubay kie malgakni.
- Lak ciēḡ keliw, coth guāth diaal, guāth thāḡ, guāth miāth, babni duēli, mathuuri, amāni (keyboards) kā bia biāyini lak ni ciēḡ.
- Yākni mi ca kāp ε guān juāth, bi ridh ke kith kā biε cu yāk..
- Kum tētku ke tin cōali (disposable gloves) mi tee ke mi yōḡaac mi gōr yōō mi lat ke tētku.
- A thiel jāḡl ti bi ben cāḡ rey dueli kei guāth ε ti thin i ba ji bēn guil ε ken.
- Mi tii dhōr mi tēē ke kal kie guāth nyurā mi tēē kārōade ε ci mat ke ney ti kōḡ, dā jin wā nyuur raar thin. Kum thokdu keḡe wumdu mi rēet jin rey neni ti kōḡ ti ciēḡ rey kal keel ke ji kie guāth ciāḡādu.

Ruacni ke ciemuōri keḡe māthni ku tin puōl puḡnykien mi dee ji nōḡ kuak tin gōri cet ke min tā kuan keḡe nyin puḡny ran tin kōḡ.

Mi wā ney kōḡ ruacni titi guōr, be ke gaḡ ke yōō ci juey emε bile dāk rey nath diaal εlōḡ ke peth, bi puḡnykien cu pual.

Tit cian puánydu

Guath en tii kārōa, min ci koc rey nath ε tii guathdu kārōa, tit cian puánydu kenε káp en coronavirus (COVID-19) naath a kääp ke je.

- Leth puány
- Kōc kenε lēth mi pen
- Kiel
- Rōlu mi cε bēc
- Mi káp ε yiēyku ε ci yieε ε lōr
- Mi tii ke thony-thony (luar wuōm)
- Mi thieε mi ŋuāc jin ε, kie mi thieε jēk jin cuōmde

Mi tee ke kel mi jēk jin ε puánydu rey kā tε diaal ti ci caa gōr ti, ti nyoth yōō dōŋ tā puōndu ke coronavirus (COVID-19) wer ba ji wā them.

Cōl kiim en la wii kā je ni wēn min ku la (GP) kie cōl coronavirus hotline kā 1800 675 398 (24 hours, 7 days a week).

Mi bi jien dhōru ke yōō ba ji wā them mi tee ke ji en juey εmε, kum thokdu kenε wumdu ke (mask) mi tee ke ji. Mi lotε rō, cu kōt ke bāth, jur ni tēkthi (taxi) kie mi tee ke rami dā ji nan ke min cōali (rideshare). Mi ci thuōk ke them, bi dhil loc guath cianjādu ke yōō bi ŋot ke mi koc jin rō rey nath.

Kā ε pēk mi nindi bā rō kule koc ke je mō?

Ba lar ji εThe Department of Health and Human Services. Pēk en ŋācke, ke nin wāl ŋuan 14. Mi tee puánydu en juey εmε, bi jōc en ren nini dāŋ 14 titi. Mi ca ji them kā ca jēk puánydu, en coronavirus bi ŋot ti dhōru kie guath ε ca ji nyuōr amāni yōō cε puánydu pual kie mi ci duel wāl gōr.

Mi jēk I puōndu puale kā thieε mi nyoth je I tii ke juēy, ba ji nyōk ke them ke kōr nini dāŋ wāl kel (day 11) Bi ŋot luoc ji dhōru kia guath nyurā me tiŋ thin cāŋ puōl puánydu. Bi wa liāp thin amāni yōō ca ji luōc min ca jēk kā them en joak a māni yōō ca ji jōk ke tet ε ku wā.

Tit rōdu ε gōa

Ĕn yōō bi tee guath kel karōadu ke pēk mi bāār bumi, dit bēcde kā gaat.

- Gōa yōō dā yen ruac kamni kum yenε ji dhōarun, en yōō coronavirus (COVID-19) lotε ni ŋu kā jēk yen puānykun I di. Mi wā yen ke lat raar, bi löckum wā piny.
- Ruac ni ke ji lātdu en yōō ba ji jakā bi lat cāŋ mi lot ε rō ke yen diaa.
- Thiēc ji duel gōrā en wā gaat ku thin mi tee ke duōp mi dōŋ me dee gaat ku kām buōkni tin dā ke bēn lāt thin.
- Ruac ni ke mātthni ku dial kenε cie muōri kā talepoon kie “social mediā.
- Dāc ni je en yōō ε guath mi tōt bi tēε jōōr ke je mō ε bi luny rey neni ku diaal ke kōr nini ti tōt.

Mi jek jin rɔ ɛ cuc jin, ruac ni ke kiim du kã talepoon.

- [Lifeline Australia](#): 13 11 14
Ke ney ti luak ke naath ni ciãŋ mi gööri luäk kie göör jin raan mi dã ruac ke ji.
- [Beyond Blue](#): 1300 22 4636
Ke ney ti luak naath tin caa jïök I bia rɔ koc. Lãtdien dit ɛ kã pual njthã ran guãth en tii kãrɔa.
- [Kids Helpline](#): 1800 551800
Ke ney ti lãt ke ke gaat ke yöö bi ken ke a com ke riãt ti gow ke ke.

Cɔl Lifeline kie Beyond Blue bi raan jek mi bi ji wã luɔc thok. Talepoon dien jen en **131 450**.

Luäk ɛ thin

Mi ba yiöw latdu nok ke yöö ti ke yöö kãni lat ke nin tin tee ke ji cãŋ, ba ji luäk ke yiöw ti \$1500, kã ba ji luäk ke kuan bã. Cɔl coronavirus hotline kã 1800 675 398 (24 hours, 7 days a week) mi göri yöö bi dupke njac rɔŋ.

Mi göri luäk ke yöö ɛ jin raam mi diit kie, mi teke mi bec kã ji kie tii ke guar, mi lääť en la guic ji ni wën njot bee kã ji. Goa höö bi ruac ke ke ney tin la guecke ji ni wën lar lãr en yöö ca lar I ci bi wã raar rey duel en ti thin. Goa yöö bie lãr ke ɛ kãn ke ni ben ke yöö ba rɔ kule rialikã.

Lãri ke kui lãtɔni kenɛ ciemani ran mɔ diɛwkɛ mɔ

Mi tee ke raan mi tiit jin, tee ke ti bi lath lãt ke yöö bi yen diaal kule tãe ke pual puɔny rey dhɔarun:

- En raan en ca lar I bi rɔ koc, kãme je duel kel bi tee ni jen thin kãrɔa dɛ..
- Bap duëel en tee thin be tãe gããkkã guãthni dial. Bi tãe ni wërnyin dɛ leblɛbã mi lot ɛ rɔ.
- A caa moc ke lãt ti njuan mi a ran mi ci puɔnyde puɔl ni wën.
- Lak tetku guathni diaal mi wije duëel kenɛ bën du raar thin, ke thabuny kenɛ piw ti muɔr-muɔr.
- Bia ke dãan amãni kuak mith kam dun the ran en ci rɔ koc.
- Kum thokdu kenɛ wumdu ke (mask) mi teke ji, guãth en wii duële en ran mɔ tãe ke juey ɔ.
- Lak cienj keliw, ɛ kãne kã matbak ɛ wã kã amãmni, babni duëli diaal ba ke coth, amãni (keyboards), guãth ni dial..
- Yãk waregak mi ci raan mi dɔdien ɛ poc wanɔde kie wumde, bie rith ke bën lithtic kã bie cu ya.
- ɛ ye caa guild ɛ ney ti bã raar..

Mi cɛ wãe ke mi bec puɔnyde en guãnj juãth, cɔl ji coronavirus (COVID-19) hotline kã 1800 675 398 ba ye lar min bia lãt. Mi göri ni yöö bi wã kã kiimdu min wën, (GP), kɔŋ ni kɔ lar-lãr a kãni ni teth piny ke yöö ba rɔ kule rialikã.

Tit bëndɛ Nhial puɔny dɛ

Mi ci raan ɛ guic jin ɛ puɔnyde tuɔp, mi cɛ le yiee ɛ goa, mi njuk ɛ yëyke, cɔl (000) lari je ke I gör yen ambulance entãme..

Mi tee ke rami dɔŋ mi diw rɔde, a je them ke kã a je lunny dhɔre ke pëth.

Bä lääri ti kɔŋ wä jëk nikän?

Wer kä website coronavirus.vic.gov.au/nuer kie cɔl the coronavirus hotline kä **1800 675 398** mi tii ke mi göri yöö mi thiëc kie bi lat. Ken lät ken ni ciänj 24 hours, 7 days. Ti göri luäk, ba ji gör ran mi bi ji luoc thok bi cɔl ni **131 450**, (choose option 0).

Mi göri yöö de ke jäk kä ji ken riät titi ke thok en dä jin a liŋ ε, cɔl **1300 651 160** kä **ji** National Relay Service taləpoon diən a **13 36 77** mi göri je. Kie dä ji ke jäk kä email [Emergency Management Communications <em.comms@dhhs.vic.gov.au>](mailto:Emergency.Management.Communications@dhhs.vic.gov.au).

Authorised and published by the Victorian Government, 1 Treasury Place, Melbourne.
© State of Victoria, Australia, Department of Health and Human Services, July 2020